

TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2019)0204

Iran, w szczególności sytuacja obrońców praw człowieka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie Iranu, w szczególności sytuacji obrońców praw człowieka (2019/2611(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Iranu, w szczególności rezolucję z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie Iranu, w szczególności sprawy Nasrin Sotude¹ i rezolucję z dnia 25 października 2016 r. w sprawie strategii UE wobec Iranu po zawarciu porozumienia w sprawie energii jądowej²,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Iranu z 4 lutego 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu z 30 stycznia 2019 r. i jego oświadczenie w sprawie Iranu z 29 listopada 2018 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 17 grudnia 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., którego jedną ze stron jest Iran,
- uwzględniając Kartę praw obywatelskich prezydenta Iranu,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając oświadczenie ekspertów ONZ w dziedzinie praw człowieka z dnia 29 listopada 2018 r. pt. „Iran musi chronić obrońców praw kobiet”,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie kary śmierci, wytyczne w sprawie polityki UE wobec państw trzecich dotyczącej tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania oraz wytyczne UE w sprawie praw człowieka

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0525.

² Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 86.

dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim,

- uwzględniając decyzję Rady z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie przedłużenia obowiązywania środków ograniczających o kolejnych 12 miesięcy w odpowiedzi na poważne naruszenia praw człowieka w Iranie,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie skazania Nasrin Sotude, irańskiej prawniczki specjalizującej się w prawach człowieka,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w Iranie obrońcy praw człowieka, dziennikarze, prawnicy i działacze wypowiadający się w internecie nadal są prześladowani, arbitralnie przetrzymywani, zatrzymywani i ścigani za swoją pracę; mając na uwadze, że od kilku miesięcy irańskie Ministerstwo Wywiadu i inne organy prowadzą ostre działania skierowane przeciwko społeczeństwu obywatelskiemu;
- B. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z dnia 25 października 2016 r. w sprawie strategii UE wobec Iranu po zawarciu porozumienia w sprawie energii jądrowej Parlament podkreślił znaczenie przestrzegania wytycznych UE w dziedzinie praw człowieka, w tym w sprawie obrońców praw człowieka, w kontekście stosunków UE-Iran;
- C. mając na uwadze, że Nasrin Sotude, znana prawniczka specjalizująca się w prawach człowieka, została niedawno skazana na karę przynajmniej siedmiu lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że podczas dwóch procesów odnotowano, że łączna kara może być znacznie dłuższa, choć nie wiadomo jeszcze dokładnie, jak długi będzie okres pozbawienia wolności; mając na uwadze, że prawdziwym powodem pozbawienia wolności wydają się pokojowe działania w obronie praw człowieka w Iranie; mając na uwadze, że procesy nie odbyły się zgodnie z podstawowymi międzynarodowymi standardami sprawiedliwości proceduralnej;
- D. mając na uwadze, że Reza Khandan, mąż Nasrin Sotude, został zatrzymany w związku z tym, że poparł kobiety prowadzące pokojową kampanię przeciwko przymusowi noszenia hidżabu i domagające się uwolnienia jego żony z więzienia; mając na uwadze, że w styczniu 2019 r. Sąd Rewolucyjny w Teheranie skazał go na sześć lat więzienia;
- E. mając na uwadze, że następujące osoby walczące o ochronę środowiska, reprezentujące Perską Fundację Ochrony Środowiska Naturalnego: Taher Ghadirian, Niloufar Bayani, Amirhossein Khaleghi, Houman Jokat, Sam Rajabi, Sepideh Kashani, Abdolreza Kouhpayeh i Morad Tahbaz, zostały aresztowane w styczniu i lutym 2018 r., były przetrzymywane bez dostępu do adwokata i w ciągu ostatnich tygodni stanęły przed sądem, przy czym postępowania sądowe daleko odbiegały od standardów rzetelnego procesu; mając na uwadze, że Kavous Seyed-Emami, profesor uniwersytecki mający obywatelstwo irańskie i kanadyjskie, a zarazem kolejny członek tej grupy, zmarł w ubiegłym roku w areszcie w niewyjaśnionych okolicznościach;
- F. mając na uwadze, że w 2018 i 2019 r. działacze związków zawodowych Esmail Bakhshi, Sepideh Gholian i Mohammad Habibi zostali aresztowani za prowadzenie protestów na rzecz praw pracowników i nauczycieli; mając na uwadze, że w 2010 r.

obrońcy praw człowieka Maryam Akbari Monfared została skazana na 15 lat pozbawienia wolności za tzw. „wrogość wobec Boga” i odmówiono jej opieki medycznej, mimo że cierpi na różne choroby;

- G. mając na uwadze, że działacze Arash Sadeghi, Narges Mohammadi i Farhad Meysami zostali skazani na długie wyroki pozbawienia wolności za kampanie na rzecz praw kobiet, praw człowieka oraz zniesienia kary śmierci;
- H. mając na uwadze, że irańskie sądy często nie zapewniają sprawiedliwego procesu, a ponadto wykorzystują zeznania wymuszone torturami jako dowód w sądzie; mając na uwadze, że władze nadal kryminalizują działalność na rzecz praw człowieka i wykorzystują art. 48 irańskiego kodeksu postępowania karnego, by ograniczyć aresztowanym dostęp do adwokata; mając na uwadze, że nie istnieją niezależne mechanizmy zapewniające odpowiedzialność w sądownictwie;
- I. mając na uwadze utrzymującą się praktykę aresztowania osób mających podwójne – europejskie i irańskie – obywatelstwo, na przykład mającej brytyjskie i irańskie obywatelstwo Nazanin Zaghari-Ratcliffe, a następnie długotrwałego przetrzymywania w izolacji i przesłuchiwania, brak rzetelnego procesu sądowego, długie wyroki pozbawienia wolności na podstawie niejasnych lub nieokreślonych zarzutów dotyczących „bezpieczeństwa narodowego” i „szpiegostwa” oraz prowadzenie przez państwo kampanii oszczerstw przeciwko osobom przebywającym w więzieniu;
- J. mając na uwadze doniesienia dotyczące licznych przypadków nieludzkich i poniżających warunków w więzieniach oraz braku wystarczającego dostępu do opieki medycznej podczas pobytu w irańskich więzieniach, co narusza Wzorcowe reguły minimalne ONZ dotyczące postępowania z więźniami;
- K. mając na uwadze szacunki zamieszczone w sprawozdaniu organizacji pozarządowej Iran Human Rights, według których w 2018 r. w Iranie dokonano egzekucji 273 osób, co w danym roku stawia to państwo na drugim miejscu wśród państw świata;
- L. mając na uwadze, że w 2018 r. tysiące osób wzięły udział w pokojowych demonstracjach i strajkach przeciwko niewypłacaniu wynagrodzeń, złym warunkom pracy, korupcji, represjom politycznym i innym skargom; mając na uwadze, że władze aresztowały setki osób, wśród których wiele zostało skazanych na karę więzienia i chłostę;
- M. mając na uwadze, że irańskie sądy stale represjonują obrońców praw kobiet za pokojowy opór przeciwko obowiązkowi noszenia hidżabu; mając na uwadze, że w 2018 r. w związku z protestami aresztowano co najmniej 39 kobiet, a dalszych 55 zatrzymano za działalność na rzecz praw kobiet;
- N. mając na uwadze, że w Iranie dławi się wolność prasy, zarówno internetowej, jak i tradycyjnej, a także wolność zrzeszania się i wolność myśli;
- O. mając na uwadze systematyczne ataki ze strony władz irańskich na dziennikarzy, w tym dziennikarzy pracujących dla BBC Persian, i ich rodziny, w postaci dochodzeń karnych, zamrożenia aktywów, arbitralnych aresztowań, zatrzymań, inwigilacji, nękania oraz szerzenia fałszywych, złośliwych i szkalujących wiadomości; mając na uwadze, że obecnie w Iranie w więzieniu przebywa co najmniej ośmiu dziennikarzy;

- P. mając na uwadze, że w grudniu 2016 r. prezydent Iranu Hasan Rouhani ogłosił Kartę praw obywatelskich; mając na uwadze, że karta ta nie jest prawnie wiążąca;
- Q. mając na uwadze, że członkowie mniejszości religijnych i etnicznych, w tym wyznawcy bahaizmu oraz społeczności Azerów, Kurdów, Arabów i Beludżów, a także sunnici, chrześcijanie i niewierzący, są w Iranie dyskryminowani w dziedzinie zatrudnienia, edukacji, wolności wyznania i działalności politycznej;
1. wzywa władze Iranu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich obrońców praw człowieka, więźniów sumienia i dziennikarzy przetrzymywanych i skazanych wyłącznie za korzystanie z przysługującego im prawa do wolności wypowiedzi i udziału w pokojowych zgromadzeniach; podkreśla, że niezależnie od okoliczności władze Iranu muszą zapewnić obrońcom praw człowieka, adwokatom i dziennikarzom możliwość prowadzenia działalności bez gróźb, zastraszania i przeszkód;
 2. ponownie wzywa rząd Iranu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia laureatki Nagrody im. Sacharowa Nasrin Sotude, oraz wyraża uznanie dla jej odwagi i zaangażowania w walkę o prawa człowieka i prawa kobiet w Iranie; postrzega absolutnie niesłuszny proces i skazanie Nasrin Sotude jako rażącą pomyłkę sądową i z zadowoleniem przyjmuje oświadczenie rzecznika ESDZ w tej sprawie, wydane 12 marca 2019 r.;
 3. wzywa władze Iranu do zmiany art. 48 irańskiego kodeksu postępowania karnego, by zapewnić wszystkim oskarżonym prawo do bycia reprezentowanym przez wybranego przez siebie prawnika oraz prawa do sprawiedliwego procesu, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Iranu wynikającymi z Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;
 4. apeluje do władz Iranu o zapewnienie wszystkim zatrzymanym bezpieczeństwa i dobrostanu, w tym dostępu do odpowiedniej opieki medycznej; wzywa również do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie śmierci w areszcie Kavousa Seyeda-Emamiego oraz w sprawie zarzutów dotyczących torturowania innych przetrzymywanych działaczy, i potępia praktykę umyślnego odmawiania więźniom politycznym opieki medycznej;
 5. wzywa władze Iranu, by niezwłocznie zaprzestały inwigilacji, aresztowań, nękania i prześladowania dziennikarzy, działaczy wypowiadających się w internecie i ich rodzin, a także by położyły kres cenzurze w internecie, oraz apeluje o stworzenie warunków zapewniających tolerancję dla wolności wypowiedzi oraz wolności mediów, zarówno internetowych, jak i tradycyjnych;
 6. wzywa rząd Iranu do współpracy ze specjalnym sprawozdawcą ONZ ds. sytuacji praw człowieka w Iranie, w tym do zezwolenia mu na wjazd do kraju;
 7. wzywa państwa członkowskie UE i jej instytucje, by nadal poruszały sprawę aresztowanych obrońców praw człowieka w rozmowach z irańskimi odpowiednikami oraz na kolejnym posiedzeniu Rady Praw Człowieka ONZ w Genewie;
 8. wzywa ESDZ, by nadal włączała prawa człowieka, a zwłaszcza sytuację obrońców praw człowieka, do dialogu wysokiego szczebla UE-Iran; apeluje również do

wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa o publiczne potwierdzenie, że poszanowanie praw człowieka jest podstawowym elementem rozwoju stosunków między UE a Iranem;

9. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel oraz Radę do przeanalizowania możliwości nawiązania z Iranem formalnego dialogu na temat praw człowieka zgodnie z wytycznymi UE w sprawie dialogu na temat praw człowieka prowadzonego z państwami trzecimi;
10. apeluje do urzędników UE, by wezwali władze irańskie do zagwarantowania bezpieczeństwa i dobrostanu aresztowanym obrońcom praw człowieka oraz do przeprowadzenia kompletnych dochodzeń w sprawie doniesień o torturach;
11. wzywa wszystkie państwa członkowskie mające placówki dyplomatyczne w Teheranie, by wykorzystwały mechanizmy przewidziane w wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka do wsparcia i obrony tych osób, w tym przez oświadczenia publiczne, zabiegi dyplomatyczne, obserwację procesów sądowych i wizyty w więzieniach;
12. apeluje do Iranu, by zaprzestał traktowania działalności obrońców praw kobiet jak przestępstwa, w tym w przypadku osób pokojowo sprzeciwiających się obowiązkowi noszenia hidżabu, i wzywa do zniesienia tej dyskryminującej i upokarzającej praktyki;
13. wzywa rząd Iranu, by chronił prawa wszystkich osób należących do mniejszości religijnych i etnicznych oraz by zajął się problemem wszelkich form dyskryminowania tych osób;
14. z zadowoleniem przyjmuje zmianę ustawy o nielegalnym handlu narkotykami, co pozwoliło zmniejszyć liczbę orzeczonych wyroków śmierci, i wzywa do przeanalizowania wszystkich takich wyroków w celu zagwarantowania, że dane procesy odbyły się zgodnie z międzynarodowymi standardami; wzywa władze Iranu do niezwłocznego wprowadzenia moratorium na stosowanie kary śmierci, co będzie krokiem na drodze do zniesienia tej kary;
15. zaleca Podkomisji Praw Człowieka, by jeszcze przed końcem kadencji wysłała do Iranu delegację ad hoc, która odwiedzi uwięzionych obrońców praw człowieka i odbędzie niezbędne spotkania z władzami irańskimi;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Najwyższemu Przywódcy Islamskiej Republiki Iranu, prezydentowi Islamskiej Republiki Iranu oraz członkom Madżlisu.